

RUS OG VOLDSSTATISTIKK 2015–2024

Funn i blodprøver tatt i forbindelse med
politietterforskning av vold i perioden 2015–2024

OSLO UNIVERSITETSSYKEHUS

Avdeling for Rettsmedisinske fag

Utgitt av Oslo universitetssykehus
Avdeling for rettsmedisinske fag
Fagområde rettstoksikologi
April 2025

Tittel:

Rus- og voldsstatistikk 2015-2024

Funn i blodprøver tatt i forbindelse med politietterforskning av vold i perioden 2015-2024

Rapporten kan lastes ned som PDF på:

<https://oslo-universitetssykehus.no/fag-og-forskning/nasjonale-og-regionale-tjenester/rettsmedisinske-fag/alkohol-og-rusmidler>

INNHold

1. Nytt i denne rapporten	4
2. Introduksjon	4
3. Viktig bakgrunnsinformasjon	4
4. Rapportens hovedmomenter	4
5. Begrepsforklaringer	5
6. Antall prøver fra voldssaker i perioden	6
7. De hyppigst påviste stoffene	7
8. Alkohol.....	8
9. Kokain	8
10. Benzodiazepiner	9
11. THC.....	10
12. amfetamin og metamfetamin	10
13. Opioider	11
14. MDMA	12
15. Pregabalin	12
16. Z-hypnotika	12

1. NYTT I DENNE RAPPORTEN

Dette er den tredje utgivelsen av vår rus- og voldsstatistikk. Tidligere utgivelser er publisert på [nettsidene til Rettsmedisinske fag](#).

Hvis du er interessert i følgende informasjon, viser vi til de to første rapportene:

- Bakgrunnsinformasjon og teori som hjelper leseren med å tolke rapportens funn: 1) en kort innføring i forskjellen på assosiasjoner og årsakssammenhenger, og 2) en forklaring på hva som påvirker antallet voldssaker og hvor ofte stoffer blir påvist.
- Data om prøvegiverne (alder og kjønn).
- Analyse av trender for de vanligste stoffene.
- Antall påviste stoffer i prøvene.
- Stoffkombinasjoner.
- Sammenligning av voldssaker og trafikksaker.
- Detaljerte beskrivelser av de ulike stoffenes egenskaper og virkninger.
- Oppsummering av forskning på de ulike stoffene og vold.
- Tilleggsinformasjon som drøfter spesielle funn.

Denne gangen har vi valgt å lage en mer konsis rapport som først og fremst presenterer tallene. Følgelig vil punktene over ikke gjentas i denne rapporten.

2. INTRODUKSJON

I politisaker som omhandler vold, blir det ofte tatt blodprøver av de involverte for å undersøke om de har vært ruspåvirket under hendelsen. Blodprøvene sendes til Avdeling for Rettsmedisinske fag, OUS, for analyse for de vanligste rusgivende stoffer.

Denne rapporten presenterer funn fra alle blodprøvene politiet har sendt inn til Avdeling for rettsmedisinske fag i forbindelse med etterforskning av vold i perioden 2015 til 2024.

3. VIKTIG BAKGRUNNSINFORMASJON

Politiet sender ikke inn blodprøver til Avdeling for rettsmedisinske fag fra alle som er siktet for vold. Blodprøver tas nok oftere i tilfeller der politiet har mistanke om rus. Dette medfører stor risiko for utvalgsskjevhet i statistikken. Denne rapporten omhandler bare de voldssakene der politiet har valgt å sende inn blodprøver. Rapportens resultater kan ikke nødvendigvis generaliseres til all vold. Når rapporten for eksempel opplyser om at rusmidler ble påvist i fire av fem prøver, betyr ikke det at rus er involvert i fire femtedeler av all vold i Norge.

Vi vil også bemerke at analyserepertoaret og påvisningsgrenser har kunnet variere fra år til år og fra sak til sak. Kun stoffer som faktisk er analysert og påvist over påvisningsgrensen, er inkludert i statistikken.

4. RAPPORTENS HOVEDMOMENTER

De siste årene har det vært en vesentlig økning i andelen av prøver hvor kokain blir påvist. Ellers har det ikke skjedd noen oppsiktsvekkende utvikling i hvor ofte de vanligste stoffene blir påvist.

5. BEGREPSFORKLARINGER

PREVALENS

Prevalensen av et stoff er den prosentvise andelen av analyserte prøver der stoffet ble påvist. At prevalensen av kokain i 2024 var 18 %, betyr at kokain ble påvist i 18 % av prøvene som ble innsendt i 2024.

PRØVE

Blod som er avgitt fra én prøvegiver i én voldssak, og som har blitt analysert. I voldssaker der flere personer har vært involvert og avgitt blod, vil hver prøvegiver utgjøre én prøve. Hvis én og samme person har vært involvert i flere voldssaker, vil samme prøvegiver kunne stå bak flere prøver. Urinprøvefunn gir ikke holdepunkter for å si noe om påvirkningsgrad, og blir derfor ikke presentert i denne rapporten.

SAK (POLITISAK, VOLDSSAK OG LIGNENDE)

En politisak representerer et sett med prøver som er innsendt fra politiet og analysert ved Avdeling for rettsmedisinske fag. I en «voldssak» har politiet krysset av på rekvisisjonen som følger med prøvene, at saken gjelder voldsbruk.

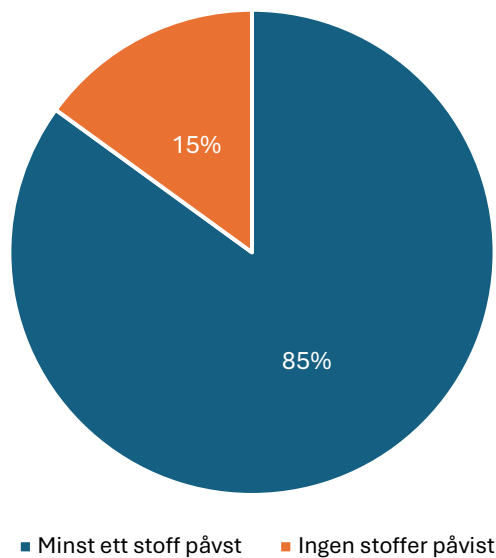
STOFF

Samlebetegnelse for virkestoff i rusmidler og legemidler som har ruspotensial og kan påvirke mentale og kroppslige funksjoner på en måte som for eksempel gir økt ulykkesrisiko i trafikken. Legemidler uten ruspotensial er ikke med i statistikken.

6. ANTALL PRØVER FRA VOLDSSAKER I PERIODEN

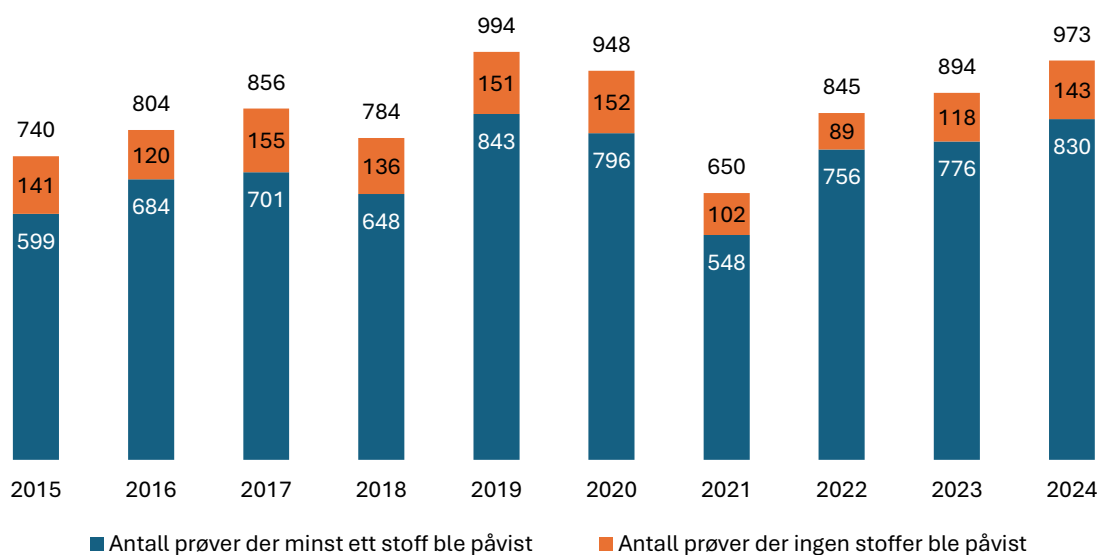
I perioden 2015–2024 sendte politiet inn blodprøver fra totalt 8488 voldssaker til Avdeling for rettsmedisinske fag.

Det ble påvist ett eller flere stoffer i 85 % av sakene.

FIGUR 1

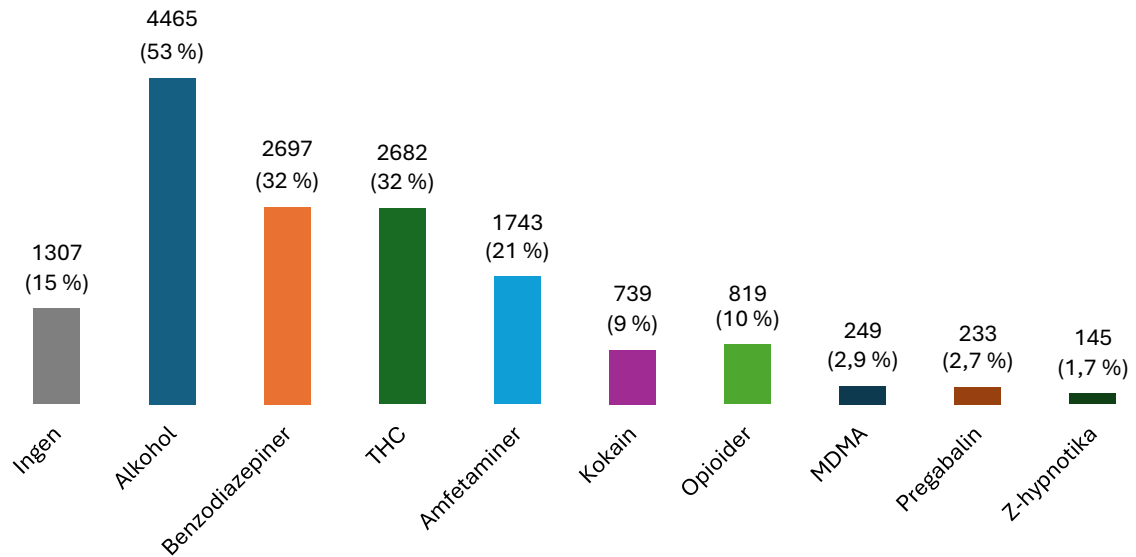
Antallet saker varierte noe fra år til år.

FIGUR 2

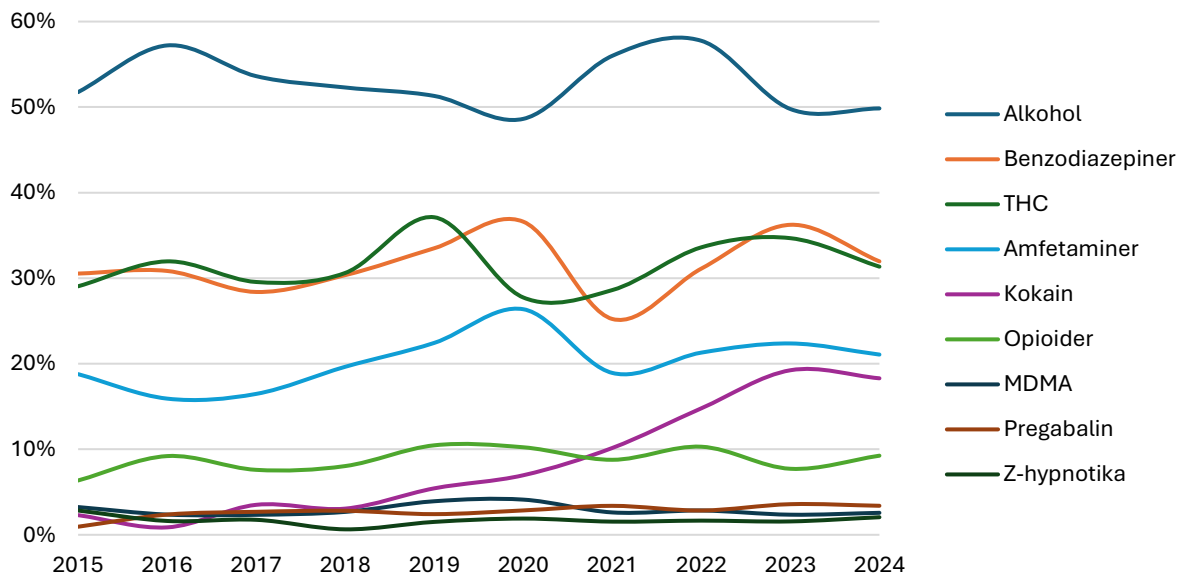
7. DE HYPPIGST PÅVISTE STOFFENE

TOTALT ANTALL OG PREVALENS (HELE PERIODEN)

FIGUR 3

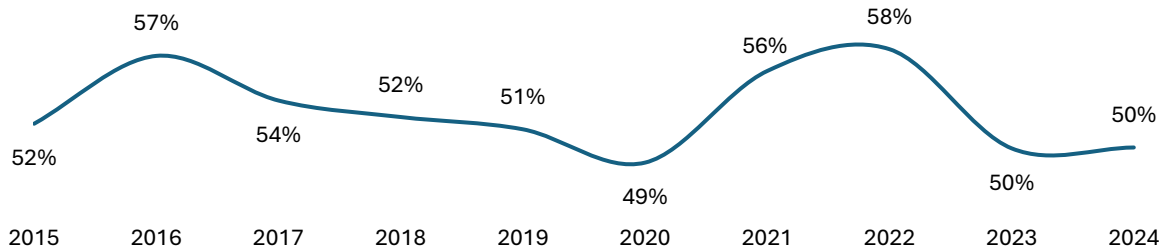
PREVALENS FRA ÅR TIL ÅR

FIGUR 4

8. ALKOHOL

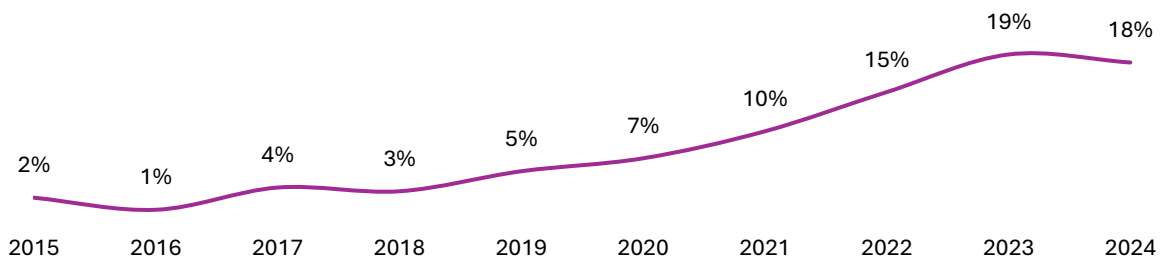
Alkohol ble påvist i 53 % av alle prøver i tiårsperioden.

FIGUR 5

9. KOKAIN

Kokain og/eller benzoylekgonin ble påvist i 9 % av alle prøver i tiårsperioden.

FIGUR 6

NYTT I DENNE RAPPORTEN VERSUS TIDLIGERE UTGIVELSER

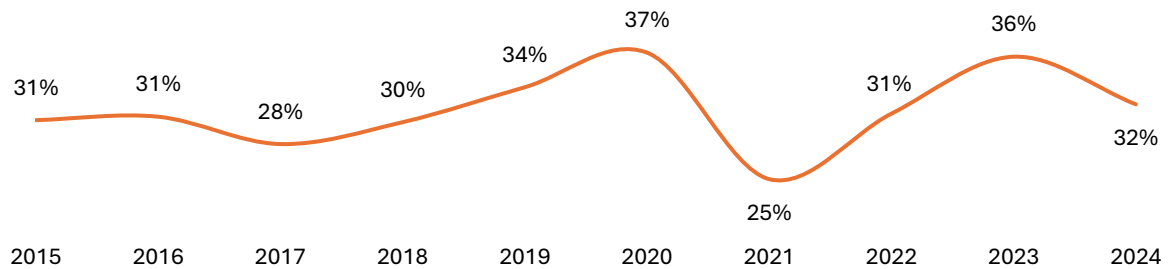
I denne rapporten er prevalensen av kokain basert på påvisning av enten kokain, eller omdannelsesproduktet benzoylekgonin (BE), eller begge. I de forrige rapportene så vi ikke på BE.

BE er ikke biologisk aktivt, men viser at kokain nylig har blitt inntatt. Fordi BE kan påvises lengre enn kokain, er det høyere sannsynlighet for å avdekke bruk av kokain hvis man også ser etter BE. Følgelig vil prevalensen av kokain bli høyere når BE inkluderes.

BE ble for øvrig ikke analysert rutinemessig i begynnelsen av perioden. Riktignok har kokainbruken i Norge økt de siste årene, men noe av stigningen som ses i våre tall, kan også skyldes at BE ble analysert oftere i slutten enn i begynnelsen av perioden.

10. BENZODIAZEPINER

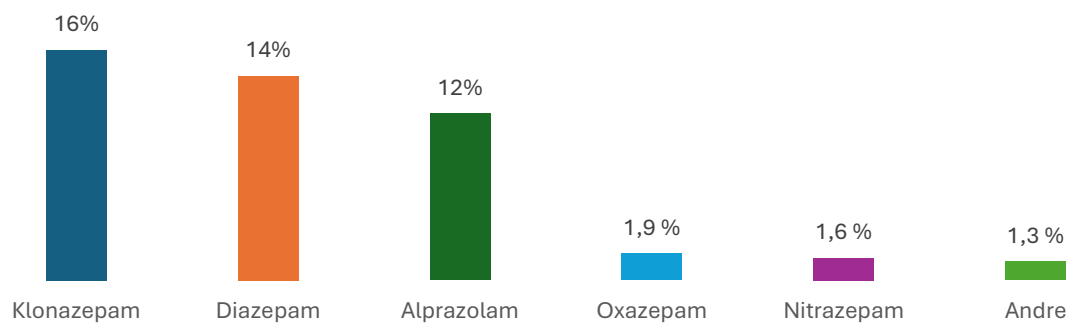
Ett eller flere benzodiazepiner ble påvist i 32 % av alle prøver i tiårsperioden.

FIGUR 7

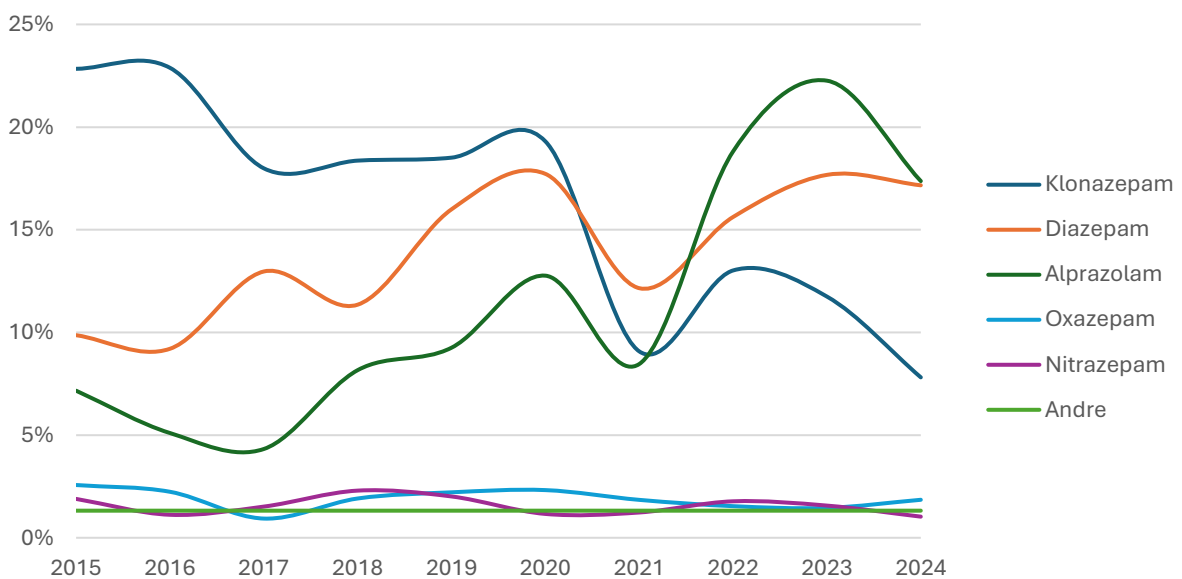
PREVALENS AV DE ULIKE BENZODIAZEPINENE

HELE PERIODEN

FIGUR 8

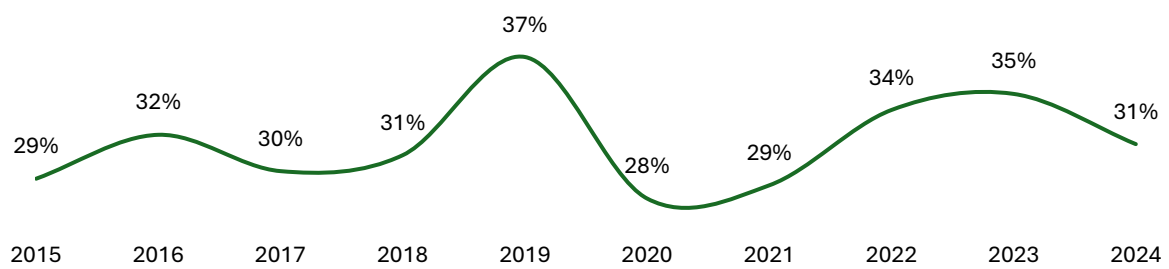
ÅR-TIL-ÅR-UTVIKLING

FIGUR 9

11. THC

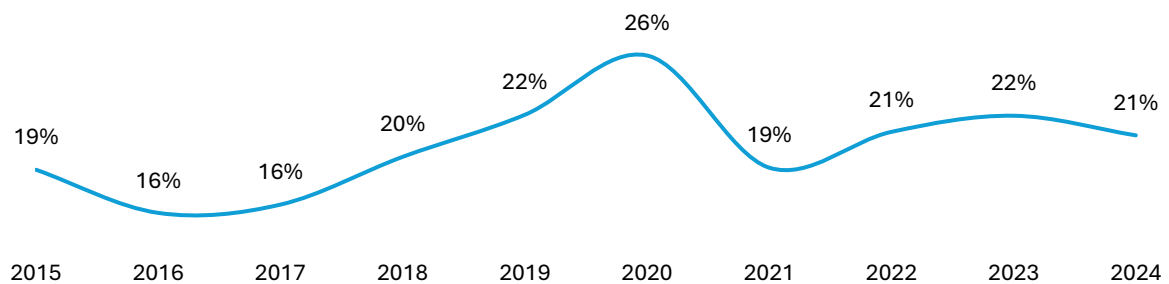
THC ble påvist i 32 % av alle prøver i tiårsperioden.

FIGUR 10

12. AMFETAMIN OG METAMFETAMIN

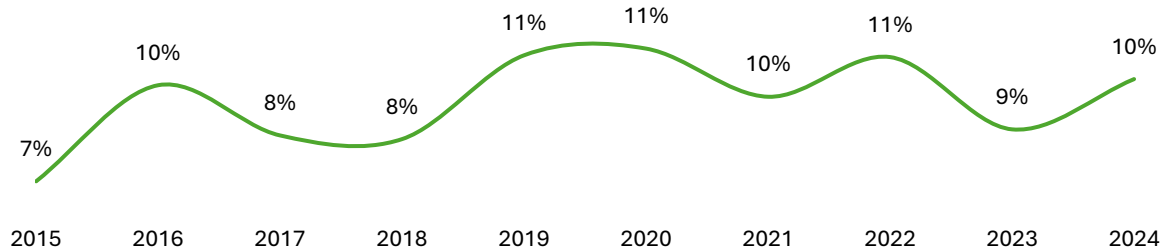
Amfetamin og/eller metamfetamin ble påvist i 21 % av alle prøver i tiårsperioden.

FIGUR 11

13. OPIOIDER

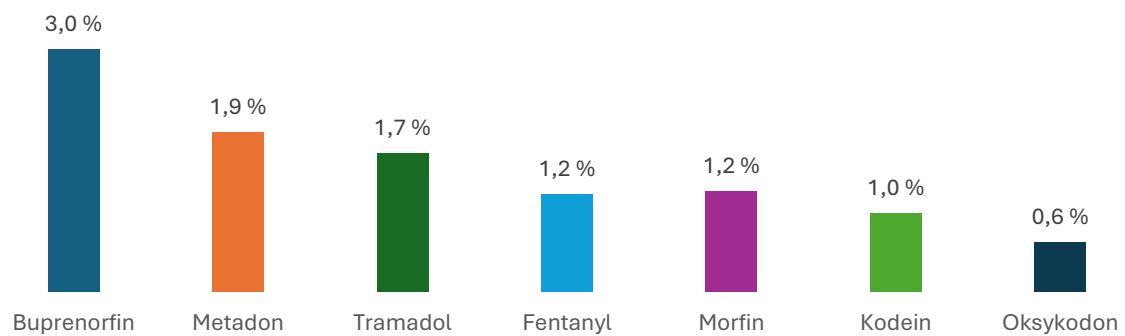
Ett eller flere opioider ble påvist i 10 % av alle prøver i tiårsperioden.

FIGUR 12

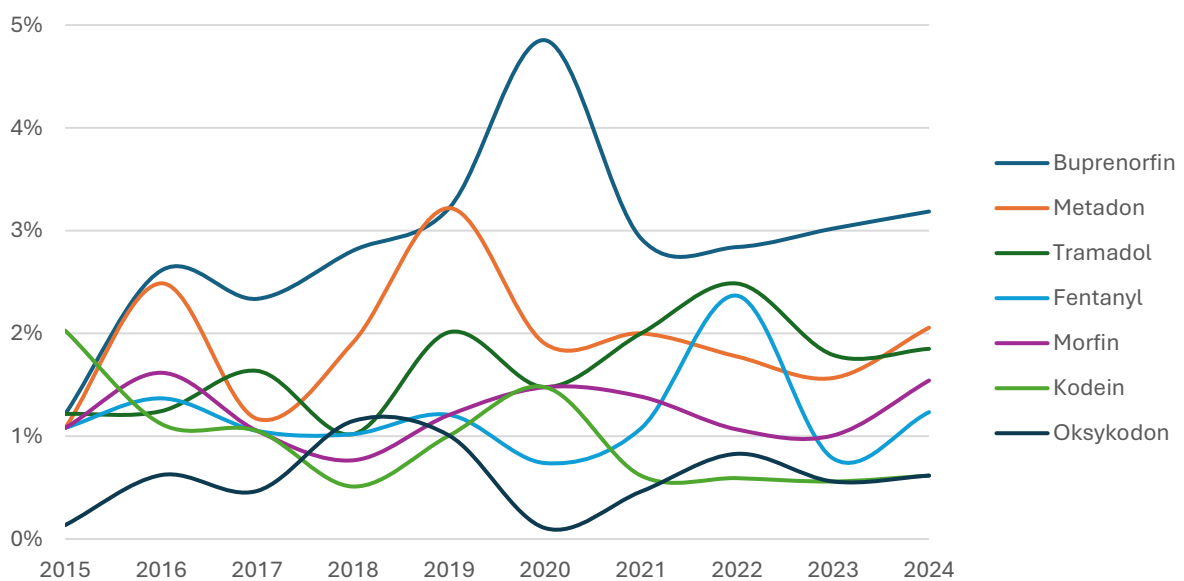
PREVALENS AV DE ULIKE OPIOIDENE

HELE PERIODEN

FIGUR 13

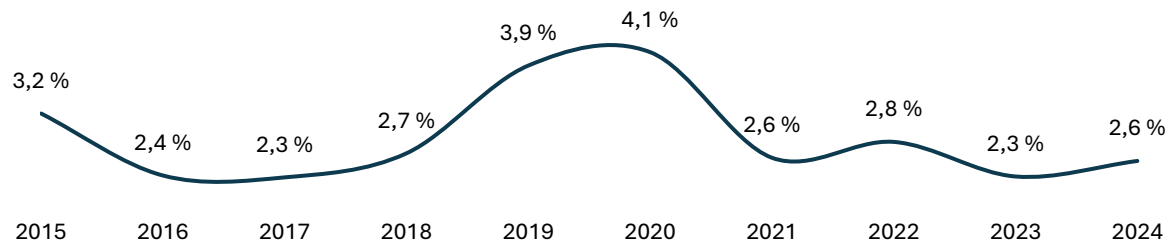
ÅR-TIL-ÅR-UTVIKLING

FIGUR 14

14. MDMA

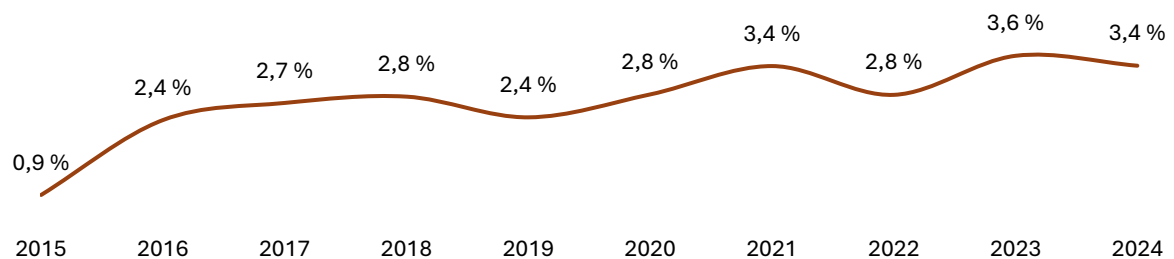
MDMA ble påvist i 2,9 % av alle prøver i tiårsperioden.

FIGUR 15

15. PREGABALIN

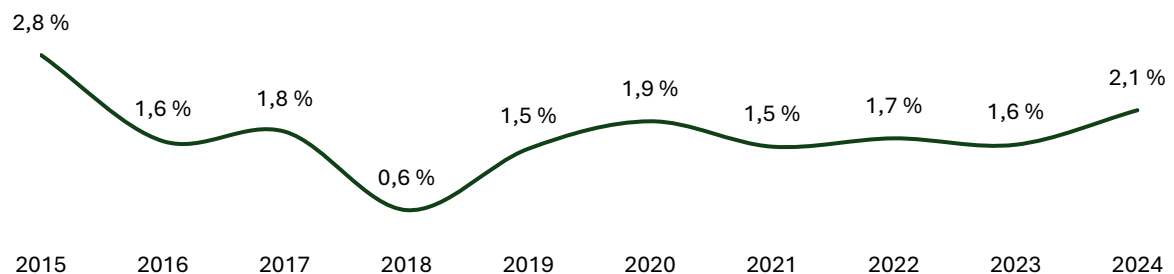
Pregabalin ble påvist i 2,7 % av alle prøver i tiårsperioden.

FIGUR 16

16. Z-HYPNOTIKA

Zolpidem og/eller zopiklon ble påvist i 1,7 % av alle prøver i tiårsperioden.

FIGUR 17